

Вінницький національний технічний університет
Кафедра менеджменту, маркетингу та економіки
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки

ОПОДАТКУВАННЯ І МИТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ

(Вибірковий)

**I (бакалаврський) рівень вищої освіти
2020-2021 н.р.**

Освітня програма «**Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**»

Спеціальність **076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**
Викладач: **Благодир Л.М.**

Мова викладання: **українська**

Семестр – **8**

Кредитів ЕКТС – **4**

Лекцій – **27 год. (денна форма); 10 год. (заочна форма)**

Практичних – **18 год. (денна форма); 5 год. (заочна форма);**

Самостійна робота – **75 год. (денна форма); 105 год. (заочна форма).**

Вид контролю: **залік**

Метою дисципліни є формування у бакалаврантів системи знань з питань теорії і практики оподаткування підприємництва, торгівлі та біржової діяльності і митного регулювання зовнішньоекономічних операцій.

Інтегральна компетентність - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.

СК 8. Здатність застосовувати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

СК 9. Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.

Результати навчання:

ПРН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН 13. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ПРН 18. Знати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній і біржовій діяльності.

ПРН 19. Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.

В результаті вивчення курсу студенти повинні:

знати:

- сутність, види, функції податків, зборів та інших обов'язкових платежів податкового характеру;
- елементи податків, зборів та інших обов'язкових платежів податкового характеру;
- порядок нарахування податків, зборів, інших платежів податкового характеру при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності;
- основні складові митно-тарифної політики держави та методи митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств;
- механізм функціонування тарифної системи держави, види мита та особливості нарахування митного тарифу в залежності від виду мита;
- сутність митної вартості товару, процедуру заявлення та контролю та за правильністю її визначення, методи визначення митної вартості;
- вимоги системи митного контролю та митного оформлення вантажів при переміщенні через митний кордон України;
- основні етапи декларування товарів із застосуванням вантажної митної декларації та основи проведення експертизи зовнішньоекономічної діяльності підприємства;

вміти:

- оперувати категоріальним і методичним апаратом дисципліни;
- визначати об'єкт і базу оподаткування з основних податків, а також розмір податкового зобов'язання з основних податків, зборів та платежів при здійсненні діяльності у сфері підприємництва, торгівлі, біржової діяльності;
- визначати податкові (звітні) періоди зі слати податків, зборів та інших платежів податкового характеру;

- використовувати Українську класифікацію товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД);
- визначати країни походження товару та порядок розрахунку митної вартості товарів,
- застосовувати правила «ІНКОТЕРМС» для визначення митної вартості.

Тематика

Змістовний модуль 1. Податки і податкова система України

Тема 1. Сутність і види податків

Передумови виникнення та розвитку податків. Сутність та ознаки податкових платежів. Функції податків, характеристика та зміст їх складових. Теорії оподаткування. Роль податкових платежів у реалізації фіскальної політики держави. Класифікація податкових платежів. Прямі і непрямі податки, проблеми їх співвідношення. Загальнодержавні і місцеві податки, їх роль у регулюванні макроекономічних процесів. Основні елементи оподаткування: об'єкт і суб'єкт оподаткування, їх права й обов'язки; джерело податку та податкова база; одиниця оподаткування; податковий період; податкові пільги; окладний податок; неоподатковуваний мінімум доходів; податкова санкція; податкова квота.

Тема 2. Організація податкової системи

Система оподаткування та її сутність. Законодавча база системи оподаткування. Принципи побудови системи оподаткування. Структура системи оподаткування України. Права і обов'язки платників податків.

Тема 3. Адміністрування податків. Державна податкова служба України.

Сутність адміністрування податків. Елементи адміністрування податків. Постанова на облік платників податків-юридичних осіб. Постанова на облік платників податків-фізичних осіб. Постанова на облік платників ПДВ. Зняття з податкового обліку. Облік податкових надходжень. Склад і функції контролюючих органів у сфері оподаткування, їх характеристика.

Тема 4. Податок на додану вартість

Непрямі податки: сутність, переваги та недоліки. Економічний зміст податку на додану вартість, його роль в формуванні Державного бюджету. Платники ПДВ. Об'єкт та база оподаткування ПДВ. Пільги в оподаткуванні ПДВ. Податкова накладна. Порядок розрахунку та сплати податкових зобов'язань з ПДВ.

Оподаткування сільськогосподарської діяльності.

Тема 5. Акцизний податок

Економічна суть специфічних акцизів, причини їх застосування. Сутність та платники акцизного податку. Об'єкт та ставки оподаткування акцизним податком. Механізм оподаткування алкогольних виробів. Особливості оподаткування тютюнових виробів. Пільги в оподаткуванні акцизним податком. Порядок розрахунку та сплати податкових зобов'язань з акцизного податку.

Тема 6. Податок на прибуток підприємств

Економічна суть податку на прибуток підприємств. Платники податку. Розрахунок бази оподаткування та визначення об'єкта оподаткування. Ставки податку та методика його розрахунку. Порядок визначення валового доходу. Порядок визначення валових витрат. Особливості визначення амортизаційних відрахувань в податковому обліку. Пільги з оподаткування податку на прибуток. Оподаткування страхової діяльності. Оподаткування операцій з пов'язаними особами. Оподаткування операцій з цінними паперами. Оподаткування дивідендів. Оподаткування неприбуткових установ і організацій. Порядок розрахунку та сплати податкових зобов'язань з податку на прибуток.

Тема 7. Податок з доходів фізичних осіб

Сутність податку з доходів фізичних осіб та його місце в системі оподаткування України. Платники податку з доходів фізичних осіб. Об'єкт оподаткування податку з доходів фізичних осіб. Ставки податку з доходів фізичних осіб. Пільги в оподаткуванні доходів фізичних осіб. Порядок сплати податку з доходів фізичних осіб. Оподаткування операцій, пов'язаних з іпотечним житловим кредитуванням. Оподаткування операцій з продажу об'єктів нерухомого майна. Оподаткування операцій з продажу або обміну об'єкта рухомого майна. Оподаткування спадщини і подарунків. Оподаткування нерезидентів.

Тема 8. Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва

Суть та необхідність застосування спрощеної системи оподаткування. Умови переходу на спрощену систему оподаткування. Особливості застосування єдиного податку для юридичних осіб. Особливості застосування єдиного податку для фізичних осіб. Постановка та зняття з обліку платника єдиного податку.

Тема 9. Плата за ресурси та послуги

Сутність та необхідність платежів за ресурси. Плата за використання водних

ресурсів. Плата за використання лісових ресурсів. Збір за забруднення навколишнього природного середовища. Плата за спеціальне використання надр. Плата за землю.

Тема 10. Інші податки

Збір на обов'язкове пенсійне страхування, його платники та методи розрахунку. Порядок сплати та відповідальність платника. Збори на обов'язкове соціальне страхування та порядок їх сплати. Податок з власників транспортних засобів. Торговий патент. Державне мито. Податок на промисел. Місцеві податки. Місцеві збори. Фіксований податок: суб'єкти, об'єкт, ставка оподаткування, дозвільні обмеження.

Тема 11. Неподаткові платежі в бюджет

Доходи від власності та підприємницької діяльності. Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційного та побічного продажу. Надходження від штрафів та фінансових санкцій. Інші неподаткові надходження.

Змістовий модуль 2. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Тема 12. Теоретичні засади функціонування та еволюція митно-тарифної системи України

Визначення, характеристика та перспективи розвитку митно-тарифних відносин. Еволюція митної системи України. Митно-тарифна політика як складова зовнішньоекономічної політики держави. Функціональна побудова митних органів України.

Тема 13. Передумови та етапи інтегрування митної системи України до світової системи

Світова організація торгівлі як організаційно-інституціональне підґрунтя розвитку митно-тарифної системи. Всесвітня митна організація (ВМО) – основний суб'єкт регулювання митно-тарифних відносин на мегарівні. Митно-тарифні аспекти економічної інтеграції.

Тема 14. Механізм функціонування тарифної системи країни

Сутність, класифікація та функції митного тарифу України. Види мита та особливості нарахування митного тарифу в залежності від виду мита. 3. Механізм застосування обмежувальних тарифів. Диференціація ставок митного тарифу в залежності від країни походження товару.

Тема 15. Митна вартість як основа митного оподаткування. Мито

Сутність митної вартості, місце та роль в системі митнотарифного регулювання ЗЕД. Процедура заявлення митної вартості та контролю за правильністю її визначення. Методи визначення митної вартості товарів.

Тема 16. Митні платежі – основні інструменти системи митного оподаткування

Митні платежі як складова економічної політики держави. Механізм нарахування та стягнення податку на додану вартість (ПДВ) при здійсненні зовнішньоторговельних операцій. Особливості нарахування та стягнення акцизного податку при переміщенні через митний кордон України. Митні збори як різновид митних платежів.

Тема 17. Характеристика системи митного контролю товарів та транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України

Сутність, основні принципи та значення митного контролю. 2. Особливості проведення митного контролю товарів та транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України. 3. Організація митного контролю в Україні. 4. Спеціальні види контролю на митному кордоні України. 5. Основні види порушень митних правил та контрабанда.

Тема 18. Система митного оформлення вантажів із застосуванням вантажної митної декларації

Поняття та характеристика митного оформлення вантажів, що переміщуються через митний кордон України. Декларування вантажів як структурний елемент системи митного оформлення.

Тема 19. Роль товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності в системі митного регулювання

Сутність товарної номенклатури, класифікація та кодування товарів. Гармонізована система (ГС) опису і кодування товарів. Структура та механізм застосування Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД).

Теми практичних занять

1. Сутність і види податків
2. Організація податкової системи
3. Адміністрування податків. Державна податкова служба України.
4. Податок на додану вартість
5. Акцизний податок

6. Податок на прибуток підприємств
7. Податок з доходів фізичних осіб.
8. Спрощена система оподаткування
9. Плата за ресурси та послуги
10. Неподаткові платежі в бюджет
11. Теоретичні засади функціонування та еволюція митно-тарифної системи України
12. Передумови та етапи інтегрування митної системи України до світової системи господарювання
13. Механізм функціонування тарифної системи України
14. Митна вартість як основа митного оподаткування. Мито.
15. Митні платежі — основні інструменти системи митного оподаткування
16. Характеристика системи митного контролю товарів та транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України
17. Система митного оформлення вантажів із застосуванням вантажної митної декларації
18. Роль товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності в системі митного регулювання

Методи навчання та техніки, які будуть використовуватись

Основними методами навчання є:

- лекція-візуалізація;
- навчальна дискусія;
- презентація;
- спільні розробки;
- обговорення ситуаційного завдання;
- інтерактивні методи;
- консультації.

Індивідуальні завдання

Робочим навчальним планом передбачені контрольна робота (для студентів заочної форми навчання). Крім того, за рішенням кафедри студенти готують реферати з окремих тем курсу та доповіді на щорічну науково-теоретичну конференцію викладачів, співробітників та студентів ВНТУ.

Контроль

Відповідно до вимог регламенту навчального процесу для успішного засвоєння знань здобувачами та об'єктивного їх оцінювання здійснюється систематичний поточний контроль знань, наприкінці вивчення курсу передбачається підсумковий контроль. Контроль знань здобувачів здійснюється на практичних заняттях. Поточний контроль організовано у формі вибіркового усного опитування та виконання практичних завдань. Модульний контроль організовано у формі тестових завдань. Оцінювання рівня виконання індивідуальної роботи робиться на основі перевірки змісту роботи та її захисту у формі доповіді. Підсумковий контроль передбачає складання заліку.

Оцінювання результатів навчання

<i>Модуль 1</i>		<i>Модуль 2</i>	
Практичні заняття	Бали	Практичні заняття	Бали
Тема 1 (усна доповідь, практич.завдання)	3	Тема 11(усна доповідь, практич.завдання)	4
Тема 2(усна доповідь, практич.завдання)	3	Тема 12 (усна доповідь, практич.завдання)	4
Тема 3(усна доповідь, практич.завдання)	3	Тема 13(усна доповідь, практич.завдання)	4
Тема 4 (усна доповідь, практич.завдання)	3	Тема 14 (усна доповідь, практич.завдання)	3
Тема 5 (усна доповідь, практич.завдання)	3	Тема 15 (усна доповідь, практич.завдання)	4
Тема 6 (усна доповідь, практич.завдання)	3	Тема 16 (усна доповідь, практич.завдання)	4
Тема 7 (усна доповідь, практич.завдання)	3	Тема 17 (усна доповідь, практич.завдання)	3
Тема 8 (усна доповідь, практич.завдання)	3		
Тема 9 (усна доповідь, практич.завдання)	3	Тема 18 (усна доповідь, практич.завдання)	4
Тема 10 (усна доповідь, практич.завдання)	3		
СРС №1(усна доповідь)	5	СРС №2(усна доповідь)	5
Колоквіум 1(тести)	15	Колоквіум 2(тести)	15
Сума за модуль 1	50	Сума за модуль 2	50
Сума за семестр 100 балів			

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів

Рівень компетентності	За нац. шкалою	За шкалою	Критерії оцінювання
-----------------------	----------------	-----------	---------------------

		ЕКТС	
IV Високий (творчий) «5»	зараховано	A	Виставляється, якщо при відповіді на питання виявлено всебічні, систематизовані, глибокі знання матеріалу, який виноситься на контроль, уміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою, знання основної і додаткової літератури, передбаченої програмою на рівні творчого використання.
III Достатній (конструктивний) «4»		B	Повні знання з питань і задач, що стоять перед студентом. Уміння викладати основні ідеї. Вміння професійно відстоювати свою точку зору. Припускаються несуттєві неточності у викладенні матеріалу та у відповідях.
		C	Достатньо повні знання з поставлених питань і задач. Вміння викладати основні ідеї. Здатність самостійно застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, наводити окремі власні приклади на підтвердження власних тверджень. Вміння доводити правильність своїх рішень. Несуттєві неточності у відповідях.
II Середній (репродуктивний) «3»		D	Студент може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання та розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати матеріал, робити висновки. Пояснення неповні, нелаконічні, не завжди точні. Відповіді на питання неповні, містять неточності.
		E	Задовільні знання програмного матеріалу на рівні вищому за початковий. Здатність за допомогою викладача логічно відтворювати значну частину матеріалу. При відповіді на запитання виникають труднощі у деяких положеннях, відповіді не повні.
I Низький «2»	не зараховано з можливістю повторного складання	FX	Теорією володіє на рівні фрагментів, викладає матеріал уривчасто. Утруднюється в обґрунтуванні рішень, на запитання викладача дає неправильні відповіді (40-60%), пояснення не до ладу. Самостійно, без допомоги викладача, не може сформулювати рішення задачі.
	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F	Теорією володіє на рівні фрагментів, викладає матеріал уривчасто. Утруднюється в обґрунтуванні рішень, на запитання викладача дає неправильні відповіді (60-100%). Самостійно, без допомоги викладача, не може сформулювати алгоритм рішення задачі.

Політика курсу

Викладач та всі здобувачі, що вивчають цей курс, зобов'язуються дотримуватись таких положень [Кодекс етики ВНТУ](#), [Положення про академічну доброчесність](#)

студентів та науково-педагогічних працівників ВНТУ, Положення про рейтингову систему оцінювання досягнень студентів у ВНТУ та розуміють, що за їх порушення несуть особисту відповідальність.

Базові інформаційні ресурси

1. Податковий кодекс України від 2.12.2010 зі змінами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2755-17>
2. Митний кодекс України від 13.03.2012 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
3. Науково-практичний коментар Митного Кодексу України за заг. ред.. Додіна Є.В. – К.: «Центр учбової літератури», 2017. – 488 с.
4. Угода про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011.
5. Андрущенко В.Л. Податкова система : [навч. посіб.] / за заг. ред. Андрущенко В. Л. – К.: "Центр учбової літератури", 2015. – 416 с.
6. Баранова В.Г. Податкова система : [навч. посіб. для студентів ВНЗ] / [В.Г. Баранова, Є.М. Богатирьова, В.П. Волощук, О.Ю. Дубовик, Л.А. Васютинська]; ред.: В. Г. Баранова; Одес. нац. екон. ун-т. – Одеса : ВМВ, 2014. – 341 с.